

G A Z E T A

Wielkiego

Xięstwa

POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornej *W. Dekera i Spółki*. — Redaktor: *A. Wamnowski*.

N° 18.

W Piątek dnia 22. Stycznia.

1841.

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, d. 19. Stycznia.

N. Pan J. K. W. Xięcia Pruskiego Namiestnikiem Pomeranii mianować raczył.

Wiadomości zagraniczne.

P o l s k a.

Z Warszawy, dnia 16. Stycznia.

Ogłoszenie Banku Polskiego: Gdy obwieszczenie Banku z dnia 27. Grudnia (8. Stycznia) 4° r. N° 560 w pismach publicznych o biletach bankowych uszkodzonych, oparte na postanowieniu Najjaśniejszego Pana z dnia 21. Stycznia (2. Lutego) 1330 r., przez niektóre osoby mylnie zrozumiane, dało powód do mniemania jakoby, też bilety uszkodzone lub podarte, nie miały być przyjmowane; a znajdują się osoby, które w złą wiarę, dla korzyści swojej, starają się ze szkodą właścicieli biletów, mniemanie to upowszechnić; przeto Bank widzi potrzebę objaśnić, iż bilety uszkodzone, byleby na nich główne cechy rozpoznane być mogły, tak jak to i dotąd miało miejsce, bez żadnej trudności przyjmowane i wymieniane będą. Zmiana przez wyżej wspomniane obwieszczenie zaprowadzona w tém jedynie zachodzi, że kawałek biletu z

podpisem lub numerem osobno bez biletu przyjmowany, płacony być nie może, a nawzajem bilet chociaż by pewnej części jego brakowało, w zupełności zapłaconym zostanie. — W Warszawie dnia 15. Stycznia 1841 r. — Radzca Stanu Prezes, Lubowidzki. — Sekretarz Generalny, Łubkowski.

Przez Najwyższy Ukaz, z własnoręcznym podpisem J. C. Mości, wydany do Rządzącego Senatu, 26. Października r. z., Dyrektor Banku Polskiego, Radzca Kollegialny Engelhardt, tudzież naczelnik wydziału tego Banku, Radzca Dworu Dobrowolski, na poświadczenie zwierzności o gorliwém wypełnianiu włożonych na nich obowiązków, Najmilszyciwiżej mianowani zostali: pierwszy Radzcą Stanu, a drugi Radzcą Kollegialnym, ze starszeństwem od dnia wyśłużenia lat przepisanych, w stopniach terażniejszych.

Franciszek Hippolit Stefan Cielecki, spółredaktor pisma p. t. Sylwan, Naczelnik biura w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, po ciężkiej a nader dotkliwej kilkotygodniowej chorobie, w dniu 13. b. m. świat ten opuścił.

R o s s y a.

Z Petersburga, dnia 8. Stycznia.

Najwyżej zatwierdzony, 5. Grudnia r. z. etat Dworu J. C. Wysokości Cesarzewicza

Następcy, wynosi summę ogólną 383,351 rub., 36 kop. srebrem, rocznie.

Ochmistrz Dworu J. C. Mości, Senator i Vice-Prezes Departamentu dóbr udziałowych, Perowski, mianowany został Członkiem Rady Państwa, zasiadającym w Departamencie praw.

(Gaz. Powsz.) — Liczba profesorów i docentów na uniwersytetach rosyjskich jest następująca: W Petersburgu 42, w Moskwie 52, w Charkowie 46, w Kazanie 48, w Kijowie (Św. Włodzimierza) 33 i w Dorpacie 46; dalej w pedagogicznym głównym zakładzie 27 a przy liceach: Richelieu 15, Demidow 12 i Besborodko 9. Ogólna więc liczba profesorów i docentów wynosi 327. Z pomiędzy tych jest: wyznania grecko-rosyjskiego 163, rzymsko-katolickiego 151, ewangelickiego 109, religii mahomedańskiej 1 a wyznania trzech nie podano. Z stanu szlacheckiego jest 97, z duchownego 74 a cudzoziemców 75.

F r a n c y a.

Z Paryża, dnia 12. Stycznia.

Organa Pana Thiersa zaczynają teraz wyraźniej swoje współuczucia pod względem Hiszpanii objawiać. Konstytucjonista tak dziś o sprawach hiszpańskich przemawia: „Nikt nie przeczy, że polityka Francji względem Hiszpanii miała na celu utworzenie ścisłego węzła przyjaźni między obiema rządami. Zgadza się to z interessem Hiszpanów i naszym; jest to ich i naszym życzeniem. Od lat 6 wszystkie nasze Ministerstwa cel ten na oku miały i tylko się w wyborze środków różniły. Nie jest zamiarem naszym obwiniać przeszłość. Izba bardzo mądrze nieużytecznych unikała rozpraw. Bez poszukiwania przyczyn zwolnienia przysiężnika, wypada je na nowo utwierdzić. Wszystkie stronnictwa podzielają to zdanie i Izby zawsze przypominały rządowi ważność usuwania w Hiszpanii każdego nieprzychylnego nam wpływu. Jakże więc wśród takich okoliczności śmie jeden konserwatywistyczny dziennik przemawiać o Ministerstwie hiszpańskiem i rządzie prowizoryjnym w tonie, mogącym łatwo za Pyrenejami szkodliwe wzburzenie wywołać? Jakże to być może, iż Apostołowie pokoju ciągle opozycję zarzucają, jakoby ta przeszkadzała przywróceniu naszych przyjacielskich stosunków z czterema mocarstwami, a nawet wszystkiego używała do rozdwojenia dwóch rządów, które z powodu swoich interesów koniecznie w zgodzie żyć powinny? Postępowanie opozycji da się przynajmniej wytłómaczyć; wazsze zaś nie. Ma ona słuszną żal do koalicji, i nawet duch pojednawczy, za widocznie przez Francją okazywany, mógłby w oczach

naszych nieprzyjaciół za słabość być pocytanym. Z Hiszpanią rzecz się ma inaczej. Słów pokoju i zgody nie można tu bojaźni przepisywać. Czemuż więc ciągle rząd hiszpański obrażacie? Czy dla tego, że go się nie obawiacie? My z naszej strony nie chcemy naśladować owego konserwatywistycznego dziennika i chętnie pomagać będziemy Ministerstwu z d. 29. Października, gdzie idzie o powrócenie stosunków przyjacielskich z Hiszpanią. I cóż też nareszcie nasi umiarkowani panowie Esparterze zarzucać mogą? Czy początek jego terazniejszej władzy? Chętniebyśmy mu wprawdzie innego życzyli, ale powinniśmy mu wprawdzie siebie samych ściślej przestrzegać prawności, nie o to się troszczyć, co się w ościennem dzieje państwie. Nie mają oni jeszcze naszego doświadczenia w życiu parlamentarnem, i jeżeli się u nich Ministerstwa ruchu za zakres parlamentarnej działalności tworzą, czyliż gdzieindziej bez współdziałania parlamentu Ministerstwa oporu nie powstają? Niektórzy ultra konserwatyści za złe nawet mają Ministerstwu, że, przyjmując Pana Olozaga za Połtę, weszło w związki z rządem hiszpańskim. Polityka takowa jest szalona i mogłaby Hiszpanią oburzyć, gdyby cała prasa i rząd przeciw takowej zniewadze nie powstawali. Z każdym dniem nikną wspomnienia o początku władzy Espartery, a obecny rząd nie ma prawa do grania roli sędziego w ościennym kraju. Możemy teraz Esparterę reprezentantem stronnictwa liberalnego w Hiszpanii nazywać. Zdołał on, stawając w środku, utrzymać na wodzy równie słabe stronnictwo umiarkowane, jak i zagorzalców, będących za rzecz pospolitą. Wszelkie oszczercze prococtwa o nim nie sprawdziły się. Przepowiadano, że terroryzm w Hiszpanii zaprowadzi, a on jest daleki od wszelkiego krwi rozlewu. Nie chcemy przewidywać, co się z Esparterą w przyszłości stanie; przestaemy jedynie na ocenie jego terażniejszych czynów. Tłumi on nierząd, któremu miał sprzyjać. Junty, które mu nadaną władzę znowu odebrać miały, rozwiązały się. Konserwatyści zatem muszą obwiniać o błędy rząd, całkiem się mądrości trzymający. My zaś wszystkiego, co w naszej jest mocy, użyjemy, aby znowu Francją z Hiszpanią ściśle połączyć.

Rząd odebrał depeeszę telegraficzną z Brest z d. 11. m. b., w której oznajmiono, że pokój z Buenos Ayres zawarty został. Niepogoda przerwała udzieleniu bliższych szczegółów.

A n g l i a.

Z Londynu, dnia 11. Stycznia.
W tych dniach odbyło się w Dublinie wiel-

kie zgromadzenie nadzwyczajne Towarzystwa repealskiego, na którym O'Connell swoje dawne powtórzył oświadczenie, iż lud irlandzki niczego się od angielskiej Izby niższej i angielskiego rządu spodziewać nie może, i że dla tego własny swój niezawisły parlament mieć powinien. Pan Reynolds miał następnie mówę przeciw teraźniejszemu Ministeryum, i oświadczył na końcu, że to na pomoc ludu irlandzkiego nie zasługuje. Ale na to nie zgadzał się O'Connell; owszem, rzekł on, równie jak dotąd Ministrów popierać będę, nie dla ich zasług lub dobra, jakiego się Irlandya od nich spodziewa, tylko, że właśnie przez nich Torysowie od rządów usunięci zostali. Pomoc mo a w parlamencie jest im zapewniona, a jeżeli ich tedy owedy zganę, stanie się to jedynie dla ich własnego dobra.

Włochy.

Z Rzymu, dnia 30. Grudnia.

Regentka hiszpańska dotąd nie była jeszcze przez Papieża przyjmowana, mówią, że dla ważnych spraw familijnych dłużej tu zabawi, w tym celu spodziewana jest wkrótce Królowa wdowa Marya Izabella Sycylijska. Wczoraj znajdowała się na otwarciu wielkiego teatru Apollo. Emir Beszir, były Xiążę Druzów, dla niespodzianych przesąd dotąd tu nie przybył, bawi ciągle na Malcie.

Z dnia 31. Grudnia.

Notizie del Giorno donosi, że Papież, Austria, Sardynia i Toskania przystąpiły do wzajemnej umowy co do zabezpieczenia literackiej własności; a tak całe Włochy wkrótce pod tym względem z Niemiec przykład brać będą.

Turcyja.

Ostatnie wiadomości z Stambulu z dnia 30. Grudnia potwierdzają doniesienie dawniejsze, że Sułtan wyrzeczony w przywiezionem przez Kapitana Fanshave piśmie poddanie się Mehmeda Alego przyjął. Minister spraw zagranicznych Reszid Basza Reprezentantom czterech mocarstw w piśmie z d. 27. Grudnia oświadczył to dodając, że Porta tylko wypełnienia włożonych na Baszę Egiptu przez memorandum konferencyi Londyńskiej z dnia 14. Listopada obowiązków oczekuje, aby poddanie jego poczytać za zupełne, go do Baszaliuku Egiptu znowu przywrócić i inne przywrócenia tego dotyczące się środki przedsiębrać. Wiceadmiral Walker, mianowany Yaver Baszą (Yaver znaczy: pomocnik — aide —) ma przyjąć flotę ottomańską w Alexandryi.

Syryja.

Z Beirut, dnia 18. Grudnia.
(Journ. de Smyrne.) — Udało się Ibrahimo-

wi Baszy z resztą wojska swego do Damaszku się cofnąć; nie potrafił się tam jednak długo utrzymać, kiedy z powodu nieukontentowania mieszkańców co chwila powstania się obawiać musi, któreby już zapewne było wybuchło, gdyby nie mającniejsza część obywatelstwa z obawy, aby wówczas miasto nie narazone zostało na łupiestwa wyuzdanego żołdactwa, wybuchowi zaradzić umiała. Szczipła garstka stronników egipskiego panowania twierdzi, że Ibrahim Basza na czele 50,000 wojska wkrótce zaczepne działania rozpocznie; ale według wiarogodniejszych doniesień skoncentrowana w Damaszku armia egipska ledwo 30,000 żołnierza liczy, a ci zdemoralizowani co moment zbuntować się gotowi; sam Ibrahim wie dobrze, że na nich spuszczać się nie może. Zamiar Ibrahima rozpoczęcia kroków nieprzyjacielskich zapewne zmysłony. General, który w początku boju na czele armii, poczytywanej podówczas za niezwycięzoną, zawsze walki unikał, teraz zaiste losu wojennego doświadczać nie będzie, kiedy wojsko zdemoralizowane i zbiegostwem osłabione żadnej mu nie podaje nadziei. Wiemy oprócz tego, że górale panami są całej okolicy, i że liczba ich codziennie się zwiększa, aby przeciąć odwrot wrogowi. Egipcyanie przeto w Damaszku są niejako blokowani, i przypuścić można prawie z pewnością, że Ibrahim daleki od rozpoczynania kroków nieprzyjacielskich przeciwnie w Damaszku potwierdzenia zawartej między ojcem swoim i Napierem konwencyi do czekać się chce, aby potem spoko niej do Egiptu powrócić.

Chiny.

Z Makao, dnia 15. Października.

Pewne okoliczności i wyrażenia Admirala Elliot każą się dorozumiewać, że po konferencyi z Kischenem, Naczelnym Kommissarzem, w pobliżu Kantonu nie spodziewa się istotnego załatwienia sporu; lecz że tylko usiłować będzie dostąpić wywozu herbaty przyjacielskim sposobem a że następnie układy istoty sporu się dotyczące na przyszłą wiosnę w bliskości Pekingu się rozpoczną. Edykt cesarski wpływem jest raczej chęci utrzymania w oddaleniu sił zbrojnych angielskich od Pekinga i skorzystania na czasie, aniżeli szczerzej przyjaźni i zamilowania sprawiedliwości.

Z Tschusan, dnia 30. Września.

(Times.) — Wpadliśmy tu formalnie w łapkę. Przybywszy ze znaczną potęgą, aby zachodzące między rządem chińskim i angielskim spory załatwić, zostaliśmy znowu do miejscowej władzy Kantonu odesłani i staremu Lin, który, jak sam Cesarz powiada, go oszukał, w własnej sprawie sędzią być po-

zwolono; może on teraz raporta o swojej własnej sprawie do Pekingu przesłać a my mamy ten śliczny widok, iż podczas ciągłych rekursów godnego Kommissarza do Cesarza i Admirala do Lorda Auckland tu pozostaniemy, dopóki nie nadejdzie z domu rozkaz, aby tak przewrotnych środków zaniechano. Układy w Kantonie, jak zawsze, z właściwą dyplomacyi chińskiej obłudą i udawaniem odbywać się będą. Odwłaczanie główną ich zasadą i sam Tallejrand ledwoby dyplomatomu chińskiemu podolać mógł a tém mniej nasz otwarty i dobroduszny Admiral, którego, jak się obawiamy, Jego Niebiańska Mość okropnie oszłabi. Podstęp, aby ekspedycję podczas północno-wschodniego Monsunu w oddaleniu od brzegów trzymać, jest wyborny. Ci przebiegli filuci wiedzą dobrze, że podczas kiedy wiatr ten wieje, t. j. od Października aż do Marca, żaden okręt tu zawinąć nie może, że więc wyjąwszy statki parowe, na lató żadnych okrętów angielskich nie ujrzą. Czytacie w Anglii zapewne szumne doniesienia o powodzeniu naszym, ale zapłata wynagrodzenia za opium i przywrócenie handlu tak są dalekie jak kiedykolwiek a choćbyśmy zamiast Tschusan Lantao zajęli, zawsze na te same ciemnienia i trapienia ze strony władzy miejscowej w Kantonie wystawieni będziemy. Lord Palmerston ujrzy się zapewne za rok w konieczności wysłania do ujścia Pejho dowódcy mniej pobłażającego i z surowszemi rozkazami, aniżeli naszemu Admiralowi dano. Nikt niemógł wierzyć, żeby po strwonienu tak wielkich summ, aby satysfakcyę od Cesarza otrzymać, nas znowu do sprawców sporu, do władzy miejscowej w Kantonie odesłać miano. Cały świat nas wyśmiewa a my też z kwitkiem pójdziem. Zaisie ubolewać nad tém wypada, ponieważ dobrą mieliśmy sposobność do zajęcia godnego i stósownego stanowiska.

Rozmaite wiadomości.

Z Poznania. — „Dziennika domowego“ wyszedł № 2 i zawiera: 1) Halszka, przez Stefanią F. 2) O emancypowaniu się stósunów familijnych przez K. Libelta. 3) O ogrodach przez L. Brzeskiego. 4) Rozmaitości Mody i Objaśnienie dołączonej ryciny mód. 5) Dołączony do tego uumeru, tytuł i spis przedmiotów zawartych w Dzienniku domowym na rok 1840 i oświadczenie że Dziennik domowy na rok bieżący będzie od czasu do czasu półarkuszem druku zwiększany.

Duchowieństwo lwowskie obrządku łacińskiego utracilo w dniach ostatnich jednego z

szanownych członków swoich i znakomitego niegdys kaznodzieję, JX. Franciszka Urbanikę, kanonika honorowego, proboszcza u S. Marcjana we Lwowie. Miłośnik literatury, liczny mianowicie dzieł polskich, pozostawił księgozbiór. Oby ten owoc długoletniego zbioru dostał się w ręce, któreby go cenić umiały! — Umarł nagle w 53. roku życia.

AUKCYA

modnych jedwabnych wyrobów, francuzkich batystów, rozmaitych towarów łokciowych, szali i dużych chustek na szyję.

W poniedziałek dnia 25go Stycznia i następnym dni zrana od godziny 10. do 1. a po południu od 3. do 4. w hotelu Saskim w dziedzińcu po lewej ręce № 17. na dole przedawane będą najwięcej ofiarującym za gotową zaraz za płać nadesłane skąd inąd w znacznej ilości towary krojne (łokciowe) jako to: gładkie i desyniowe modne wyroby jedwabne, różnobarwe, białe prawdziwe francuzkie batysty i batystowe chustki, prawdziwe szale fabryki p. Terneaux, francuzkie i angielskie duże chustki na szyję, ubiory balowe w najwytworniejszym guście, prawdziwe angielskie kobierce, wyroby na franki, najnowsze artykuły garderobowe dla męczyzn i inne towary modne w najpiękniejszych i najlepszych gatunkach, wszystko postawami i resztkami 15sto i przeszło 15łokciowemi. Od godziny zaś 4. do 5tej pójdą na sprzedaż wina szampańskie, Burgundzkie, Reńskie i Mozelskie, tudzież rum Bahijski butelkami. We wtorek dnia 26. między godziną południową 11. i 1szą przedawać będą z polecenia Król. Regencyi

- 1) brązowy ośm dni idący zegar stolowy,
- 2) srebrną łyżkę wazową 15½ łota wazącą
- 3) takąż do jarzyny 6½ łota wazącą.

A n s c h ü t z,

Kapitan i Król. Aukcyonator.

Barany elektoralne czystej rasy, pięknej budowy, nabite w wielkie i zdrowe, są do sprzedania w nader umiarkowanych cenach w Dembnie n./W. pod Nowém-Miastem w powiecie Pleszewskim.
Dom. Dembno, d. 14. Stycznia 1841. r.
Stanisław Mycielski.

Przedaż baranów.

Przedaż baranów w zarodowej owczarni w Karnie pod Wolsztynem, rozpocznie się z dniem 1. Lutego r. b.